

Fagersta kommun
Norbergsvägen 19
737 80 Fagersta

2010-03-04
1 (11)
Dnr 43-2009:3749

Mariaskolan
Mariavägen 20
737 80 Fagersta

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Mariaskolan
i Fagersta kommun

2010-03-04

Innehåll

Tillsyn i Mariaskolan	3
Helhetsbedömning och beslut.....	3
Skolinspektionen har i tillsynen av Mariaskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas	4
Allmänt om tillsynen	6
Beskrivning av skolan	6
Tillsynsprotokoll för Mariaskolan	7
Bedömningar och motiveringar	8

Tillsyn i Mariaskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1-6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Mariaskolan och Fagersta kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Av de delar som granskats uppfyller Mariaskolan kraven inom områdena tillit till elevens förmåga, undervisningstid och val, samt avgifter. Bedömningsområdena betyg och bedömning samt studie- och yrkesvägledning bedöms inte vid tillsynen av en skola med årskurserna 1-6.

Tillsynen av Mariaskolan visar att kunskapsresultaten för elever i årskurserna 3 och 5 behöver förbättras. Lärarna följer upp och analyserar elevernas resultat främst i svenska, engelska och matematik men det finns ingen motsvarande analys av resultaten i övriga ämnen. Rektorn bedriver inte något systematiskt kvalitetsarbete där elevernas resultat följs upp i förhållande till de nationella styrdokumenterna för att identifiera utvecklingsområden för högre måluppfyllelse och större likvärdighet i undervisningen. Kvalitetsredovisningen innehåller inte några kunskapsresultat i förhållande till mål att uppnå i årskurserna 3 och 5. Det saknas även analyser och bedömningar av måluppfyllelsen samt åtgärder som behöver vidtas för en högre måluppfyllelse. Åtgärdsprogram utarbetas endast i svenska, engelska och matematik.

Lärarna informerar elever och vårdnadshavare om elevernas kunskapsutveckling vid utvecklingssamtal en gång per termin. De individuella utvecklingsplanerna som upprättas vid utvecklingssamtalen innehåller en framåtsyftande plan och skriftliga omdömen.

På skolan bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete. I planen mot kränkande behandling saknas dock en redogörelse av planerade åtgärder utifrån en aktuell kartläggning av skolans behov.

Lärarna som arbetar på Mariaskolan har utbildning för att undervisa i årskurserna 1-7. Det finns dock endast ett fåtal lärare som har utbildning i matematik och naturorienterande ämnen. Vid tillsynen framkommer att flertalet elever på skolan får sin undervisning av lärare som saknar utbildning för att undervisa i dessa ämnen. Rektorn behöver vidta åtgärder för att eleverna i högre utsträckning ska undervisas av lärare som har utbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver.

Elever som bedöms vara i behov av studiehundledning på modersmålet ges inte detta stöd och beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte i enlighet med förordningens krav.

Anmärkningsvärt är att flera av de brister som Skolinspektionen identifierat vid denna tillsyn även föranledde kritik vid den inspektion som gjordes av Skolverket 2005. Bland annat saknas fortfarande rutiner för uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än svenska, engelska och matematik och det pedagogiska ledarskapet behöver förstärkas så att skolans förändringsarbete blir tydligt och leder till resultat.

Skolinspektionen har i tillsynen av Mariaskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.
- Lärarna utvärderar inte elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Rektorn inhämtar inte kunskap om och följer upp lärarnas undervisning.
- Skolans pedagogiska personal har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.
- Eleverna ges inte i tillräcklig omfattning möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningens krav.
- Åtgärdsprogrammen följer inte grundskoleförordningens krav.
- Elever i behov av studiehundledning på modersmålet ges inte detta stöd.
- Rektorns beslutsfattande av placering i särskild undervisningsgrupp görs inte i enlighet med förordningens krav.

Skolbeslut

Tillsyn i Mariaskolan

Fagersta kommun

2010-03-04

5 (11)

Dnr 43-2009:3749

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2

Rektor och Fagersta kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Fagersta kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Fagersta kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har Erica Sahlin och Ann-Sofi Pihlgren deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhager

Enhetschef

Annica Emmervall

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för skola Mariaskolan

Bilaga 1

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Fagersta kommun under våren 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Mariaskolan den 27 januari 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Mariaskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Mariaskolan intervjuades rektorn, lärare, och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Mariaskolan

Mariaskolan	Antal elever
Förskoleklass	25
Grundskola	229

Källa: Mariaskolans uppgifter i samband med tillsynen januari 2010

Mariaskolan består av fem arbetsenheter, grundskolans årskurs 1 och 4, 2 och 5 respektive 3 och 6. Övriga två enheter består av fritidshemmet och förskoleklassen. Mariaskolan är belägen i Västanfors, Fagersta kommun, och består av förskoleklass och årskurserna 1-6. Det går 254 elever i skolan. I rektorns ansvarsområde ingår även den skolbarnsomsorg som är knuten till skolan. Tillsynen av kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen görs dock på en övergripande nivå och beskrivs i separat rapport.

Bilaga 2**Tillsynsprotokoll för Mariaskolan**

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygg lärandemiljö

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

- Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

Lpo 94,2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Kursplanerna

Enligt Mariaskolans egna uppgifter nådde 58 procent av eleverna i årskurs 3 våren 2009 målen i svenska och 57 procent av eleverna nådde målen i matematik. I årskurs 5 var det 77 procent av eleverna som nådde målen i svenska, 89 procent i matematik och 89 procent i engelska. I övriga ämnen nådde alla eleverna målen. Skolan använder inte på ett systematiskt sätt resultaten i andra ämnen än svenska, matematik och engelska i syfte att utveckla och förbättra innehållet i undervisningen. Inte heller görs några reflektioner över orsakerna till de skillnader i måluppfyllelse som råder mellan olika ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag

- Skolinspektionen bedömer att skolan inte i tillräcklig omfattning har lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

2 kap. 3-4 §§ skollagen

Alla lärare som är anställda på Mariaskolan har enligt rektorn utbildning att undervisa i årskurserna 1–7. Av de 23 lärare som arbetar på Mariaskolan har dock endast två utbildning för att undervisa i matematik och naturorienterande ämnen. Vid tillsynsbesöket framkommer att skolan är organiserad utifrån ett klassläraresystem. Rektorn har inte vid schemaläggning och tjänstefördelning tagit hänsyn till de olika lärarnas kompetens och har inte heller någon överblick över i vilken mån eleverna får sin undervisning av lärare med relevant utbildning. Vid samtal med lärarna framkommer att arbetslagen utifrån lärarnas önskemål nyligen ändrats så att lärarna i årskurs 1–3 och lärarna i årskurs 4–6 numera arbetar tillsammans. Lärarna har själva tagit initiativ till att gå in i varandras klasser och undervisa i ämnen de har utbildning för. Detta för att bättre nyttja den samlade kompetens som finns i arbetslaget. En del lärare känner sig osäkra när de ska undervisa och framförallt bedöma eleverna i de ämnen de saknar utbildning för men uttrycker att skolledningen trots det förväntar sig att de ska undervisa i alla ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

- Skolinspektionen bedömer att lärarna inte följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen.

Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg

Vid tillsynsbesöket framkommer att lärarna följer upp elevernas kunskapsresultat i ämnena svenska, engelska och matematik bland annat genom olika standardiserade modeller för uppföljning samt diagnoser för ämnena svenska och matematik. Enligt såväl rektorn och lärarna sker däremot ingen systematisk uppföljning i övriga ämnen i någon årskurs. Enligt lärarna kan det bero på att de inte har utbildning i alla de ämnen de undervisar i. De stora skillnaderna i elevernas resultat mellan ämnena svenska, engelska och matematik samt övriga ämnen kan indikera att det finns brister i kvaliteten i lärarnas bedömningar i förhållande till målen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

- Skolinspektionen bedömer att rektorn inte tar ansvar för att inhämta kunskaper om och följa upp lärarnas undervisning och inte heller för att skolans resultat på en övergripande nivå följs upp och utvärderas i syfte att utveckla och förbättra arbetet mot högre måluppfyllelse.

2 kap. 2 § första stycket skollagen (Rektor)

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Som framgått ovan följer lärarna upp elevernas kunskapsresultat främst i ämnena svenska, engelska och matematik men att den systematiska uppföljningen saknas i övriga ämnen. Rektorn uppger att han under de senaste två åren samlat in resultaten från lärarna en gång per termin. Han har även fått en bild av hur resultaten ser ut via medarbetarsamtal, diskussioner i pedagogforum och utvecklingsgrupper. De insamlade resultaten används dock inte som utgångspunkt för ett systematiskt kvalitetsarbete i syfte att utveckla och förbättra verksamheten i förhållande till de nationella målen. Vidare saknas en utvärdering av de resultat som finns.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

- Skolinspektionen bedömer att eleverna inte ges tillräcklig möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

4 kap. 2 § skollagen (Elevinflytande)

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Vid intervjuer med lärare och elever framkommer att möjligheten till inflytande för eleverna varierar mellan olika lärare. Detta kan gälla val av undervisningsmetoder och innehåll. I intervjuer med lärarna framkommer vidare att i vissa klasser bedöms eleverna inte vara mogna att ha inflytande i arbetet. Frågan diskuteras inte på en övergripande nivå.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Trygghet och studiero

- Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller förordningens krav.

Lpo 94 2.1 Normer och värden

14 a kap. 8 § skollagen (Åtgärder mot kränkande behandling)

Vid intervjuer med lärare, rektorn och elever framkommer att det i vissa klasser är oroligt och att det finns elever som upplever att det förekommer mobbning mellan elever. Lärare och rektorn är medvetna om dessa problem och uppger även att de vidtagit en rad åtgärder för att komma till rätta med konflikterna i elevgrupperna. Rektorns och lärarnas uppfattning är att åtgärderna gett resultat.

Skolans likabehandlingsplan innehåller en beskrivning av ett förebyggande arbete och vilka åtgärder som ska vidtas om kränkningar förekommer. Dock saknar planen en redogörelse av planerade åtgärder utifrån en aktuell kartläggning av skolans behov. Vidare behöver det tydligare framgå att skolans dokument för detta även omfattar en plan mot kränkande behandling.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

- Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen inte uppfyller förordningens krav.

5 kap. grundskoleförordningen (Särskilda stödinsatser)

1 kap. 2 §, 4 kap. 1 § skollagen

Av Mariaskolans åtgärdsprogram framgår vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses och att vidtagna åtgärder ska följas upp. Däremot saknas uppgift om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid intervjuer med rektorn och lärarna framgår att åtgärdsprogram upprättas huvudsakligen i ämnena svenska, engelska och matematik. Av skolans resultatsammanställning framgår visserligen att måluppfyllelsen i övriga ämnen i princip är 100 procent vilket enligt skolan kan betyda att ingen elev behöver åtgärdsprogram i dessa ämnen. Som framgått tidigare följs inte elevernas resultat upp på ett systematiskt sätt i andra ämnen än svenska, matematik och engelska. Informationen om att alla elever når målen i övriga ämnen är därmed inte helt säkerställd.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

- Skolinspektionen bedömer att skolan inte ger studiehandledning på modersmål till de elever som har behov av det.

5 kap. 2 § grundskoleförordningen (Studiehandledning på modersmålet)

I tillsynen framkommer att studiehandledning på modersmålet inte ges trots att det finns elever som bedömts vara i behov av det. Enligt rektorn finns inte studiehandledare med kunskaper i det aktuella modersmålet att tillgå. Frågan har aktualiserats på kommunövergripande nivå utan att någon lösning kommit till stånd. Dock har inga ytterligare åtgärder vidtagits för att komma till rätta med problemet genom exempelvis försök att nyrekrytera.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Rektors beslutsfattande

- Skolinspektionen bedömer att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp inte upprättas enligt förordningens krav.

5 kap. grundskoleförordningen (Särskilda stödinsatser)

8 kap. 1 § grundskoleförordningen (Överklagande)

I Fagersta kommun är beslut om särskild undervisningsgrupp delegerat till rektorn. På Mariaskolan fattas också sådana beslut av rektorn. I beslutet saknas dock en hänvisning till att ett sådant beslut kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.